

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.
Társzerkesztő:
dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petisors ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fil.

Nyitra város államsegélye.

Köztudomású, hogy Nyitra város a kormány által kiutalványozott két millió korona államsegélyből 15.000 koronát kapott. Ugyanennyi jut a városnak az 1910-ik évben is, mert a rendezés szerint az államsegélynek fokozatos emelkedése csak 1911-ben kezdődik, még pedig évenként egy millió koronával olyképen, hogy az 1916. évben a segély már eléri a teljes összeget, vagyis a 8 millió koronát.

Ezen segélyösszeg felhasználására nézve azok az irányelvek tartandók szem előtt, melyek a belügyminiszterium által kidolgozott törvénytervezetben foglaltak. E szerint az államsegélyt *első sorban* a rendszeresített állásokra tényleg alkalmazott tisztviselők rendes fizetésének és lakáspénzének kiegészítésére kell fordítani.

A mennyiben egyes városok tisztviselőik (tiszt-, segéd- és kezelő személyzet) fizetéséről és lakáspénzéről a törvénytervezetben megállapított mértékben, vagy ennél kedvezőbbben már gondoskodtak volna, az állami segélyt a következő célokra kell fordítani: a városi rendőrség fejlesztésére, közegészségügyi intézmények létesítésére, (csatornázás, vízvezeték stb.) városrendezési és fejlesztési célokra. A

város képviselőtestülete határozatilag állapítja meg, hogy az államsegélyt a fentebb megjelöltek közül mely célra, illetőleg célokra kívánja felhasználni.

A legelső feladat tehát, melyet az államsegély felhasználásánál szem előtt kell tartani, a tisztviselői fizetések kiegészítése.

A törvénytervezet szerint a rendezett tanácsú városok tisztviselői a VIII—XI. fizetési osztályokba soroztatnak. Minden osztályban három fizetési fokozat van. Az osztályokba való sorozást a törvény állapítja, erre nézve tehát a városoknak szabad rendelkezési joguk nincsen. Ellenben a fizetési fokozatokba való beosztás, a képviselőtestület joga.

Ha most már a törvénytervezetben megállapított tisztviselői illetményeket nézzük és összehasonlítjuk azokat a nyitra- városi tisztviselők illetményeivel, kitűnik, hogy a polgármester fizetését abban az esetben, ha őt a város a VIII. fizetési osztály első fokozatába léptetné elő, 440 koronával kellene kiegészíteni. A törvénytervezet ugyanis az említett fizetési fokozaton 4400 koronában állapítja meg a polgármesteri fizetést, ehhez képest Nyitra város polgármestere 3960 koronát élvez. A polgármester lakáspénzénél kiegészítésre nincs szükség, mert a törvénytervezet az

V. lakás pénzosztályba sorozott állomás-helyeken, a hova Nyitra is tartozik, 780 koronát állapít meg, vagyis 20 koronával *kevesebbet*, mint a mennyi Nyitrán a polgármesteri lakáspénz.

A IX. fizetési osztályba sorozott tisztviselők: tanácsnok, főjegyző, rendőrkapitány, a kik számára a törvénytervezet 2600, 2900 és 3200 korona fizetést, 600 korona lakáspénzt határoz meg, városunkban fizetékiesítésre nem tarthatnak igényt mindaddig, a míg a harmadik fizetési fokozaton hagyatnak meg, mert valamennyinek a fizetése megüti, sőt meghaladja a 2600 koronát, sőt a rendőrkapitány illetményei még az első fizetési fokot is meghaladják, az tehát egyáltalában fizetékiesítést nem igényelhet.

Ha az ezen osztályba tartozó mind a három tisztviselő az első fizetési fokra lép elő, fizetésök kiegészítésére összesen 800 korona lesz szükséges. Lakáspénzüket pedig, minthogy mindenik már eddig is ezen a címen 700 koronát kap, egyáltalában nem fog kelleni kiegészíteni.

Az ügyészt, orvost, mérnököt és állatorvost a törvénytervezet csak abban az esetben számítja a fizetési osztályokba sorozott tisztviselők közé, ha el vannak tiltva a *magányakortól*. Nálunk nincsenek eltöltve, s így fizetésök megállá-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

Chicagóban.

Amerikai utirajz.

Irta: Vértesi Károly.

Mielőtt Chicagóhoz, a legújabb világvároshoz érünk, már egy órával előbb jelentkeznek az elő-
őrsök, gyárak, raktárak, gazdasági telepek, nyaralók, kertek, felagatott nagybetűs hirdetések és a dollártermő Amerikában mind sűrűbbé válik a dolgozó népesség.

A Michigan-tó tükre hol felcsillámlik a szem előtt, hol meg elfödik azt a táncoló futó-homok halmait, magas kerítések, terjedelmes épületek, fák és felhalmozott kereskedelmi árúk, értéktárgyak. Maga a város vége is csak szétszórt házakból áll. Végre megszűkül a láthatár s berobogunk a központi indulóházba, a tornyos Illinois Central Depotba, tőpartján, a Tó-park déli oldalán, a város középtáján. Chicagóban minden vasuti állomás, central, mert valamennyi a nagy város valamely központjában van.

Az Észak-Amerikai Egyesült Államokban Chicagó az a város, a melyhez különböző irányból a legtöbb, más-más igazgatás alatt álló vasuti vonal visz, mintegy 40, a vassíneknek tehát itt

van a legnagyobb csomópontja, központi összeköttetéssel New Yorkkal, New Orleanszal, San-Franciscó és Canadával,

Ez a vasuti állomás, melynél kiszállunk, nem a legnagyobb, mégis látványosság számba megy, rajokban ontja magából az emberáradatot az ajtó nélküli nagy kapuiven, mintha országos vásár volna, legalább is nemzeti ünnepély.

A tó partján és a park egész közelében a Michigan Avenue-n egy bérházban, lakásadó embertől szállást veszek. Ablakomból pompás kilátást élvezek, kitűnő levegőt, mely a vizről és a lomboktól jön. Igazán jól éreztem magamat a szobámban, kár, hogy csak korán reggel és késő este, mert a turistának, mint a mézet gyűjtő méhnek kün van a dolga naphosszat.

Közel, sarkon, hosszú felsátorban, akár mint New-Yorkban, egy gyümölcskereskedés volt, a gyümölcsárusnak és a csempe száju leányának rendes vevője voltam. Pompás kaliforniai nagyszőlő; rászállt egy darázs döngeni-döngani. Édes narancs, nagyszemű szilva, omlós banána, izes őszibarack sűrű egymás mellett, kosarak tetézetéig. Elég drága a gyümölcs, de nem tulságosan, kitűnő, finom ízű, dús nedvű, Amerika nagy gyümölcsös kertjéből, kiállításra való szép. Jó tájékoztató volt a város elején levő laká-

som. Amerikában ugyanis legtöbbször az indulóháznál kezdődik a város egy széles nagy utcával, vagy térral. Ez az Avenue, melyen lakásom volt, négy mérföld hosszú, magas fáktól árnyas, lombos Legközelben a város üzlet része, Down Town, a város középső része, Centre of Chicago, belváros.

Egész nagy újság lapot, mint valamely papírsárkányt lebegtet, a magasba lők a kóbor szélroham, azután lábam elé veti. Elolvassák, eldobják, ha nincsen közel az utcasarki ládika, mely reklám is, melybe az elolvasott lapokat, papírfoszlányokat dobni szokták.

Megbizhatatlan az időjárás, messzire nem megyek. Haladok az Auditorium felé. Így neveznek egy tizemeletes épületrengeteget, melyet részvénytársaság negyedfélmillió dollárért épített márvánnyal fényesen a Michigan Avenue-n. Szó nélkül hagyom a szertelen feltolakodást, nem kell vezető.

Elsőrangú szálló ez, melyben puha kényelemben vannak a vendégek, nem tucat embe-
rek. A földszinti raktár helyiségeken kívül van 400 vendégszobája, 186 üzlethelyisége, sőt 5000 ülőhelyiel színház is van a felső emeleten. Valami előadást tartottak éppen benne vasárnap 11 órakor delelőtt. Megnéztem, inkább a nagy színházat, mint az előadást.

pitására nézve a képviselőtestületnek szabad keze van.

A X. fizetési osztályban, a hova az alkaptány, I. oszt. aljegyző, adóhivatali főnök, számvevő, pénztárnok soroztatik a törvényszerű fizetés 2000, 2200, 2400 korona, a lakáspénz pedig 540 korona. Ebben a branchban Nyitrán csak az alkaptány és a számvevő szorult fizetéskiegészítésre, azok is csak abban az esetben, ha a második, illetőleg első fizetési fokra emelkednek fel. Ez utóbbi esetben, vagyis az első fizetési fokon illetményeik kiegészítésére összesen 1000 korona, lakbérilletményük pótlására pedig 120 korona lesz szükséges.

A XI. fizetési osztályba (1400, 1600, 1800) a törvénytervezet a kezelő tisztviselőket sorozza. Tekintve városunk egészségemélyzetének tényleges létszámát oda sorozandók: a pénztári ellenőr, rendőrbiztos, aljegyző, közgyám, az adótisztek, a végrehajtók, irodatisztek. Ezeknek fizetés-kiegészítésképpen az államsegélyből összesen 3400 koronát, lakbérilletményeik pótlására pedig 730 kor. fog kelleni kiutalványozni.

Számba véve most már az összes törvényszabta fizetés és lakbér-kiegészítéseket, azok az államsegélyből 6490 koronát kötnék le. A fenmaradó összeget a város a törvénytervezetben fel nem sorolt városi alkalmazottak és a rendőrlégénység illetményeinek javítására fordíthatja. Habár nagyon korlátolt számban, de már az 1910-ik évben is lehetővé válik a rendőrlégénység számának szaporítása.

Minthogy pedig a városokat a részükre megállapított segélyből már az 1911-ik évtől kezdve harminchét és fél százalék illeti meg, a mi, ha a végleges államsegélyt, vagyis 60,000 koronát vesszük alapul, 20,300 koronának felel meg, mint-hogy továbbá a részesülés százaléka évről-évre emelkedni fog mindaddig, a míg a város a teljes összeget vagyis a 60 ezer

koronát meg nem kapja, nyilvánvaló, hogy már ennek a végleges összegnek a kiutalványozása előtt is lehetséges lesz az államsegélyből nagyobb összeget a rendőrség fejlesztésére, közegészségügyi intézmények létesítésére, városrendezési és fejlesztési célokra fordítani.

Láthatjuk a fentebbiekből, hogy Nyitra városra nézve az államsegélyt jelentékeny erőtevényezőnek kell tartanunk.

Küzdelem a drágaság ellen. Alig van aktualisabb kérdés napjainkban, mint az évről-évre nagyobbodó drágaság. Aki csak a tíz év előtti viszonyokra is vissza tud tekinteni, elszomorodottan tapasztalja, hogy nemcsak az elemicikkek, hanem a ruhanemű s minden más egyéb szükséglet ára annyira emelkedett, hogy ma-holnap kétségbe kell esnünk, amikor jogos igényeink kielégítéséről van szó.

Igaz ugyan, hogy igényeink is nagyobbodtak, de ez annyira kísérelje a haladásnak, hogy ellene jóformán alig tehetünk valamit. Természetes dolog, hogy a drágaságnak is legjobb ellenszere volna a fokozottabb igények leszállítása. De vajon ki tanít meg bennünket erre? A korszellem olyan, ami egyenesen ösztökéli az embereket arra, hogy többet kívánjanak, mint a mennyire just formálhatnak; többnek, nagyobbnak mutassák magukat, mint a milyenek. Ha megváltoznék az emberek gondolkodás módja, ha az altruisztikus erkölcsök lennének úrrá a földön, hamarosan segíthetnénk minden bajon. Ámde míg ez bekövetkezik, más eszközökkel kell felvinnünk a harcot a drágaság ellen.

A drágaság okai kétfélek: természetesek és mesterkétek. Természetes okai a drágaságnak az egymás után következő sok rossz termés, a takarmányhiány s az ipari államvá váló átalakulásunk, amely elvonja a mezőgazdasági termeléstől a munkaskezet, megdrágítja a termelvényt s hozzá szaporítja a fogyasztók számát. Mesterséges okai a drágaságnak a közvetítők rohamosan szaporodó serege, a rossz vasúti tarifák, az áruuzsora.

Sohal a világon nincs jobb dolga a közvetítőeknek, mint minálunk. Míg valamely elemicikk a termelőtől a fogyasztóhoz jut tizenöt kézen is keresztül megy, amely természetesen mindegyik kiveszi a maga részét belőle. A legtöbbször ez a haszon az uszarakamat nagyságát éri el. — Hogy ez így van, arra nem nehéz a való életből száz és száz példát felhozni.

A torony, jelző állomás lévén, egy hivatalnokkal beszéllek. Magas (!) állásban van.

A város házainak oceánjára se láthattam messzire be, csak a közeli, toronymagas, emelőgépes kereskedelmi házakra, acélpalotákra, 5—6 emeletes magtárakra, gabona emelő gépházakra, mert a sok és nagy gyárkémény füstje, kieresztett gőze, alul a vonatok füstfelhője, a kilökött gomolyagok, melyeket a nyirkos szél, a csipős szabad levegővel összekevert, elvette a kilátás teljét. Az égbolt is ködbe veszett s így csaknem kárba veszett fáradsággal jöttem le a szellős magasból, ha nem adtak volna ámulni való tárgyat a közelben fekvő toronymagas nagy házak, egyéb palotászerű épületek, melyek legtöbbször elmenni kedvet kaptam.

A szél suhogott, rikkantott, hideg csapott felém, lejttem a párás füstből.

Igy, a 25 cent, a toronyba való belépő, inkább fellépő díjnak, mint veszett fejszének a nyele maradt csak meg.

A sokkéményes lapos tetőkre lenézni, a villamos vonatok elkanyarodását a magasból látni, mégis érdekes volt. Figyelmeztettek az épület tűzmentességére. Kő, gránit és homokkő, vas, égetett agyag, keményfa az alkatrészei.

A házban a vízvezeteki és villanyvilágításra

A közvetítők túlkapásai, az élelmiszer áruk egymás között való áremelésre irányuló szövetkezése mind oly tünetek, melyeket megtalálhatunk a legutolsó faluban is. Vajjon van-e ellenük orvosság?!

Igenis van. S az előrehaladottabb nyugati államok már nagy mértékben élnek ez orvosszerrel, sőt minálunk is nap-nap után terjed ennek a használata. Nem más ez, mint a fogyasztók szervezkedése.

Több mint 1000 fogyasztási szövetkezet működik az országban. Magának a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezeti központjának a „Hangyának” kötelékébe közel 900, a keresztény szövetkezetek országos Központjához pedig mintegy 200 ily szövetkezet tartozik. Ezek a szövetkezetek mutatják meg leginkább a drágaság ellen való küzdelem célra vezető útját. Ezeknek a szövetkezeteknek az évi forgalma meghaladja a 30 millió korona értéket. Aránylag kis összeg az egész ország lakóinak évi szükségletéhez képest, de nem szabad megfeledkezni arról, hogy maga a szövetkezeti mozgalom is eléggé fiatal. Ott azonban, ahol egy fogyasztási szövetkezet megvetette lábát, gyökeresen meg tudta változtatni a viszonyokat. Az áremelő szövetkezetekkel szemben kellő üzleti versenyt teremtett, nyakát szegte az erkölcsstelen közvetítőnek s ami fő, nagy mértékben egyengeti az útját mindenhol annak, hogy a fogyasztó a termelővel közvetlenül érintkezzen.

Külföldön már régóta ismerik a fogyasztási szövetkezetek hasznát, hova-tovább nálunk is kezdik megismerni, de épen e megismerés természetesen követelményének kellene lenni, hogy mindenki, aki érzi a drágaság reá nehezülő terheit, aki óhajtja maga és embertársai anyagi boldogulását: siessen elősegíteni mindenhol a fogyasztási szövetkezetek létrejöttét.

Nyitra város fogyasztási adókezelése.

V.

A városi költségvetést forgatva, eszünkbe jut az előző cikkünkben említett két „botos adókezelő.” Fizetésük iránt érdeklődtünk. E végből tételről-tételre átnéztük a tisztai, kezelő és szolgazemélyzet járandóságait feltüntető táblázatot. És sajátságos véletlen, sem e két adókezelő, sem azok fizetése nincs a költségvetésbe felvéve. Ezek valószínűleg vagy díjtalanul végzik e teendőket, vagy a fogyasztási és italdókat kezelő „városi tisztviselő” saját fizetését osztja fel köztük. A költségvetés szerint legalább e két tény valamelyike

szolgáló csöveknek a hossza 25 mérföldet tesz ki; 10.000 villamos izzó fényvilág gyújtható benne, 330 mérföld hosszúságot tesznek ki a sodronyok, melyek táviratra, távbeszélésre használtatnak az épületben.

Ezen az említett nagy szállodán kívül, van még Chicagóban 4—5 olyan, melyet 8—10 millióért építettek s arról dicsekszenek, hogy a világ legelső szállodái. Ezekhez tartozik első sorban a Grand Pacific Hotel. Arról értesülök, hogy a Michigan Avenu-re tíz milliós költségvetéssel 22 emeletes szállodát terveznek, mely a világ legnagyobb szállóháza lesz.

A közelben lévő műcsarnokot — Art Institut — elmenőben, mindig csak kívülről nézhettem meg, ritkán van nyitva. Tartalma festményekben úgy sem lehet nagy, mert sokkal újabb fejlődésű ez a város, semhogy már tekintélyes szerzeménye lehetne, és egyiptomi-, pompejii-, görög földből kiforgatott régiségeket, sirleleteket, melyek az értékükben nem csökkennek, hanem növekednek, időtlen időkből eleget láttam a három hely szinén. Az erős köépület azonban igen tetszetős, olasz renaissance, diszítik joni-és korinthisz oszlopok, a bejáratnál két bronz oroszlán.

Amerika több helyén még hadilábon állnak a művészet ismeretével. Wilde Oscar angol író,

Az a nevezetes, hogy ennek a rendkívüli nagy épületnek az alapkövét 1887. évi szeptemberben tették le s a következő év októberében már, amerikai gyorsasággal, az utolsó zárkóvet helyezték el a toronyon, de már a közbeeső júniusban a színház részt használták abból az alkalmából, hogy 12,000 ember gyűlt össze gyűlésre Harrison elnökjelölt érdekében.

Nem csak ezeknek, sem a külön, fényes hangverseny teremnek, az ét-és kávéházi termeknek, mozaik és márvány díszeknek a megtekintése végett mentem ide, hanem főleg azért, hogy a kiváló díszépítés 82 méter magas toronyába felhágjak. Kilátást akartam élvezni a tóra, kikötőre, tájékozást kívántam szerezni a városrengetegről, mielőtt abba belegabalyodom.

Egy csigalépcső pihenőjénél majd leestem, lábaim meginogtak, mert azok alatt, szélül, a folytonosság hiányzott. Az óvintézkedések megtételében az amerikaiak nem lelkiismeretesek. Egy kis csapó-ajtón át a torony hegyibe kerülve csak részben értem célt, kíváncsi turista szemem nem elégedett meg teljesen, mert a Michigan-tavat nyirkos köd fektette meg, az abból felszálló párázat nem engedett mélyen betekinteni a tengerszerű tóba, nem láthattam madártávlátban az azon járó hajókat.

latszik fenforogni. Mivel pedig ma olyan idöket élünk, hogy egy lépést sem tesz ingyen senki, ez utóbbi feltevés felelhetne meg leginkább a valóságnak.

Es valóban csodálkozunk azon, hogy a városi képviselők közül valamelyik avatatlan városatyának a tisztviselők fizetésrendezésének tárgyalásánál, nem jutott eszébe indítványt tenni, hogy a városi fogyasztási és italadókat kezelő tisztviselő fizetését emeljék első sorban, már csupán azon okból kifolyólag is, hogy neki még külön két embert kell alkalmaznia saját költségén e fásasztó, nagy utánjárást és körültekintést igénylő munka elvégzésére. És ha e két embert azon pénzből kell fizetnie, mely a költségvetésben az ő dotációjára van előirányozva, mi marad akkor neki?

Ha Nyitra városnak tényleg volna a fogyasztási és italadókat kezelő tisztviselője, egész biztosra vehetné a t. képviselőtestület, hogy e tisztviselő zaklatná leginkább fizetésemelési kérvényekkel. Mivel pedig a városnak csak papiroson szereplő fogyasztási adókezelő tisztviselője van, a kinek fizetését a városi pénztárnok sohasem utalványozza ki, egész nyugodt lehet a képviselőtestület, hogy a nem létező tisztviselő egyáltalán zaklatni nem fogja fizetésemelésért.

A két „botos adókezelő“ e szerint nem a város, hanem az adóberlő alkalmazottja. Magától értetődik, hogy ezek ellátásáról a bérlő gondoskodik. Mellesleg legyen mondva, ezen emberek nagyon is megérdemlik szerény díjazásukat. Ők járnak ki a vasutára és ők szolgáltatják be a bérlőnek a Nyitrára érkezett és fogyasztási adó alá eső árúk pontos jegyzékét. Ők keresik fel a magánfeleket, ők vasalják be rajtuk az illeteket; ők szimatolnak ki mindent, a mi megadóztatható, hogy a bérlő esetleges eltussolás által rövidséget ne szenvedjen. Bizonyos alkalmakkor rendőri asszisztencia mellett is teszik tiszteletüket egyes feleknél.

A város minden tekintetben támogatja az adóberlőt. S mi több, a két „botos adókezelőt“ — mint bennünket több helyről értesítettek — a fogyasztási és italadók kezelésére, borállomány felvételére s más egyéb ezen adók kezelése körül felmerülő teendőket ellátására feljogosító igazolvánnyal is ellátta a város.

Jól értsük meg: a város, annak tandácsa, vagy valamelyik tisztviselője. Hogy kiadta ki ezen igazolványokat, nem kutatjuk. Mert az egyre megy, akár Pityi Palkó, akár Nagy Pali is állította volna ki azokat, azok nem igazolványok, azok csak közönséges irka-firkák. Érvénytelenek pedig azért, mert a városi szervezeti szabályrendelet értelmében csak a képviselőtestület nevezhet

ki városi tisztviselőt; csak a képviselőtestület bizhat meg városi tisztviselő tisztviselőtársának helyettesítésével, ha megbetegszik, vagy szabadságra megy; csak a képviselőtestület láthat el hiteltel igazolvánnyal városi alkalmazottat.

Tehát a két „botos adókezelő“ igazolványa nem lehet a törvény értelmében igazolvány, mert a képviselőtestület idegen embereknek nem adhat igazolványokat.

Persze sokan beérik azzal, ha nekik a „botos adókezelő“ valamelyes írást felmutatnak, nem törődve azzal, ki írta alá, csak aláírás legyen rajta, menten szívélyesen fogadják az illeteket. Ezen nemtörődőség az oka annak, hogy az adózók annyi zaklatásnak vannak kitéve. Ennek köszönhetik, hogy bárki és bármikor felnyithatja pincéjüket; hogy bárki és bármikor botokkal turkálhat boroshordóikban; hogy bárki és bármikor megvizsgálhatja csomagjaik tartalmát, ha azokat faluról vagy más városból kapják.

Azt, hogy csak a városi képviselőtestület állíthat ki jogérvényes igazolványokat, a városatyák legnagyobb része nem tudja. Ennek tulajdonítható, hogy ezen visszasságok ellen senki sem kér jogorvoslatot a képviselő urak közül a városi havi közgyűléseken. Pedig ha a városatyák jobban, illetve gyakrabban lapozgatnának a városi szervezeti szabályrendeletben, sok rendellenességnek juthatnának nyomára a városi ügykezelés körül.

Dr. Gáti.

A városi tisztújítás.

A hónapok óta emlegetett, de rosszul előkészített nyittravárosi tisztújítás f. hó 7-én ment végbe Turchányi Ödön alispán elnöke alatt.

Hogy rosszul volt előkészítve ez a fontos ügy, azt a választás eredménye szomorúan igazolja.

Példa nélküli eset az a városok életében, hogy a képviselőtestület többsége a vezető hivatalba, a polgármesteri székbe egy olyan embert ültet be, a kiről évek óta mást sem lehet hallani a képviselőtestületi tagok szájából, mint panaszt és ismét csak panaszt. A kik csak szóba hozták jó három év óta a város dolgait, a képviselőtestületi gyűléseket, a városi adminisztrációt, a gazdasági élet új feladatait, melyek elől ma már egy város sem zárkozhatik el, az ügyvezetésnek lassúságát, mulasztásait, ernyedést voltát, azok egyértelműleg annak a nézetnek adtak kifejezést, hogy a polgármesteri állásban a személyváltozás elkerülhetetlen.

Ez nem csak szórványosan megnyilatkozó felfogás, hanem általános meggyőződésnek látszó vélemény volt, úgy hogy azokon az értekezleteken, melyeket a polgárok a tisztújítás dolgában különböző alkalmakkor tartottak, a túlnyomó nagy többség teljesen egyetértett abban, hogy a várost nem lehet másképp a jelenlegi mozdulatlanságból

kiemelni, hanem csak úgy, ha a hivatalába belefáradt és — mondjuk ki nyíltan — a hivatalviselésből kikopott polgármester helyébe más embert állítunk a város élére.

Es a legérdekesebb a dologban az, hogy ennek a felfogásnak épp azok voltak a leghangosabb szószólói, a kik utóbb minden követ megmozgattak azért, hogy a százszor képtelennek és tehetetlennek kinyilvánított polgármester a folyó hó 7-én tartott tisztújításon újra megválasztassék, ami be is következett.

Midőn ezt a tényt megállapítjuk korántsem a csodálkozás, hanem röstelkedés érte fog el. Nem csodálkozunk a frontváltotatásról azért, mert Nyitrán napirenden levő dolog az, hogy a legfontosabb közérdekek ellen felvonul a személyes érdekek tábora. Atyafiság, pajtáskodás, de főképp a közrend szigorától való félelem mindig nagy befolyású tényezők voltak e városban, a mikor a közhivatalok betöltése forgott szóban.

A jelen esetben a képviselőtestületi tagok nagy része meghökkenett attól, hogy a városházaiban abban az esetben, ha Steiner Gyula választatnék meg polgármesterré, nem uralkodhatnék többé a mai rendszer, a mely lehetővé teszi, hogy egyes kiskirályok a polgármestert mint valami bábút zsinóron ide-oda rángathassák és a „saját jól fel-fogott érdekükben“ előnyös kis játékokat üzhessenek.

Mindenki a saját szerencséjének a kovácsa. Ha Nyitra városának jók azok az állapotok, a melyek eddig mást nem eredményeztek, mint a közterhek emelkedését, ám szenvedje el a következményeiket. A baj csak az, hogy ezektől a következményektől szenvedniök kell azoknak is, a kik az uralkodó állapotok megváltoztatására önzetlen szándékkal törekedtek és azoknak is, akik egészen ártatlanok abban, hogy ennek a szerencsétlen városnak az ügyeit a tétlenség és tunyaság gázlójából kiemelni nem lehet.

A tisztújítás egyébként a következőképp folyt le:

Turchányi Ödön alispán megüdvítván a közgyűlést, a jegyzőkönyv vezetésére Gyürky Ferenc városi főjegyzőt kérte fel, azután előterjesztést tett a kandidáló bizottságra nézve. A közgyűlés Mérey Lajos és Árpády Imre képvis. testületi tagokat választotta be a kijelölő bizottságba, míg az alispán a maga részéről Kútvasszer István és Crausz Vince képvis. testületi tagokat nevezte ki.

A szavazatszedő bizottság elnöke Mihálik József, tagjaivá Juhász Vince és dr. Sztránszky Izor választottak meg.

Még a választási eljárás előtt Faschler Ferenc polgármester a saját és tisztviselő társai nevében lemondott a tisztújító közgyűlés színe előtt s ez alkalommal azt a különös kijelentést tette, hogy ő magára nézve csak a saját maga bírálatát fogadja el irányadónak.

Mi úgy tudjuk, hogy a tisztviselő mindenek előtt felettes hatóságának a bírálatát tartozik zsinórmértékül venni, s az önbírálat joga és kötelessége csak azután következhetik.

A kijelölő bizottság első helyen Faschler Ferencet (!), második helyen Steiner Gyulát je-

londoni felolvasásában említi meg azt az esetet, hogy egy amerikai műbarát, azért perelte be a vasuti társaságot, mert a milói Venust csonka karral szállította, és a bíróság megítélte a kártérítést.

Megnézem a 300.000 kötetes könyvtárt. Könyvek benne, az európai nemzetek nyelvén. Az amerikai nagyobb városok sokat tartanak a könyvtárra, a kisebbekben is szép gyűjtemények vannak. Ez a nagy, melyről irok, adózásból van. Használóképpen renaissance építkezés, mely két millió dollárba került. Pazar az oszlopos lépcsőház, a mozaik és márványdíszek költségesek, a belső kereképítkezés ragyogó.

Van Chicagóban ezen a nagy könyvtáron kívül még más négy nagy s több tekintélyes az egyesületeknél. Bátran következtethetünk a város szellemi előrehaladottságára, mert a könyvtárak a tudomány fokozatának a mérői. Nem igaz tehát, hogy Chicagó lakói csak a Mammonnak hódolnak, dolgozás és kereskedésen kívül mást nem tesznek. Chicagónak nagyon sok és szép közművelődési intézete van, megszámlálhatatlanok a jótékonyági- és munkásvédő háza. A clubélet is nagyon kifejtett. A chicagói egyletek száma hét ezer körül van.

A Michigan Avenue északi végén, ott, ahol a széles út az egyesült Chicagó folyóba ütközik, sarokházon, egy érdekes emléktábla megnézésére

figyelmzettnek. Itt állott réges-régen a fából épített Dearborn erőd, legelső építkezés, amelyet prémkereskedők száz év előtt, 1804. évben emeltek katonai telepnek, az indiánok elleni védelmül. Ez is mind az ő szabad országukhoz tartozott, habár akkor ez a terület hasznavehetetlen, mocsaras volt, de azért küzdeni, vért kellett ontani ezért a földdarabért is. Nyíl hegye hatolt sok fehér embernek az oldalába. Az indiánok az akkori győztes, nyers túlerejükkel lerombolták az erősséget, de új erődöt építettek fel ellenük. Időjártaival az is elpusztult.

Nem kerüli el figyelmemet a folyón levő, gyorsan nyitható és forgó hid. Meghálálja a fáradságát annak, aki rá lép. Szép kilátást nyújt a kikötő bejáratára, a rajta közlekedő tehervonatok forgalmára. Látom odább a Chicagó-folyó torkolatánál a másfél kilométer hosszú hullámtörőt.

Visszatérőben megállok a Michigan Avenue és Madison-út sarkán égből emelkedő Montgomery ház előtt. Express-lifteket visznek egy-egy meghatározott emeletre. Drága a telek, ingyen van a levegő.

A ház a németek otthona, van benne színház 1257 ülőhellyel, hangverseny terem, 150 vendégszoba, club helyiségek. A szellőztetés villanyos erő által hajtott fuvo gépek által történik; 4000 villamos lámpa világít a házban.

A nagy haz előtt 4—5 méteres kölapokból összeillesztett széles járdákon járó emberek, a házkolossz épület-rengeteghez képest, mint hangyák tűnnek fel. Chicagóban tiszta képét látjuk annak, hogy a népek mint verődtek össze állammá.

Divatos fehér ruhában, előmlött, fűzött felsőtesttel, szerezcsennők haladnak el mellett.

A két zubbonyos rendőr, belül ólommal kitöltött rövid bottal, nyugalommal lépked az emberek mellett el. Egy forgópisztoly a fegyverzete.

A Michigan Avenue-n járva, mintha New York híres Ötödik-utcájában volnánk. Gőgös kinezésű urakat és hölgyeket látunk. A gazdaság teszi őket elbizakodottá. Egyes részeken a nyaraló alaku, előkerttel bíró, családi hazákat látva, azt képzeljük, hogy villatelepen vagyunk. Kovácsolt vasból való szép kerítések. Úri kocsik robnak, viszik a fényűzést. A verendákon, széken hintázó, regényt olvasó asszonyokat, lányokat látunk a nap minden részében.

Este, mikor a lámpák villamos szemei kinyíltak, a Michigan Avenue-n sétálok és sokat játok. A munka abbahagyva, élénkül a város, bármerre fordulunk, élénkséget látunk. A kocsik ügetve haladnak a hosszú uton. Vigan folyik a korzó-élet, mely belenyúlik a késő éjszakába.

lölte. A többi pályázó időközben visszavonta kérést.

Rendkívül nagy érdeklődés mellett folyt le a szavazás. A 128 képviselőtestületi tag közül 104-en szavaztak, akik összesen 112 szavazatot adtak le. Ebből Faschler Ferenc 67, Steiner Gyulára 44 szavazatot esett, egy szavazólap üres volt, s így Faschler Ferenc 23 szótöbbséggel újra megválasztott polgármesterré.

Turchányi Ödön alispán az újonnan megválasztott polgármesterhez néhány intő szót intézett, figyelmeztetve őt, hogy teljes odaadással, teljes eréllyel hasson oda, hogy a városnál uralkodó súlyos bajok orvosoltassanak.

Faschler Ferenc, mint a rossz előmenetelű iskolagyerekek pironkodva hallgatta meg a dorgatoriumot, azután bele fogott a programbeszédébe, mely a következőképp hangzott:

Tisztelt képviselőtestület! Huszonnégy év óta ez az első eset, hogy voksolással választottak meg. Tudom, hogy mint minden embernek, nekem is vannak ellenségeim, de én rájuk nem neheztelek. (Heves ellenmondások.) Programot nem adok, mert ismervén magamat tudom, hogy egy kicsit javulhatok ugyan, de hogy egészen átalakuljak, az nem képzelhető. (Viharos derültetés, melybe beharsogott sokak gúnykacaja.)

Faschler hívei konsternálódva hallgatták emberök „programbeszédjét”, míg Steiner Gyula pártján meglátszott, hogy csak szánni tudja azt a szegény várost, melynek ügyeit ilyen ívást vezetőkre bízzák.

Hamarosan ejtettek meg ezután a többi választások. Szavazás még csak a pénztárosi állásnál volt, a melyre Ocskay László, Filberger Vilmos és Szabó István pályáztak. A leadott 93 szavazatból Ocskay kapott 75-öt, Filberger 18-at.

Egyhangulag megválasztottak: Tanácsnokká Markovics Sándor, tiszti ügyészé Riszner Károly, mérnökké Gyulai Mihály, számvevővé Pettés Géza, ellenőrré Szabó Vince, rendőrfogalmazóvá, alkapitányi címmel Herczeg István, rendőrtisztá Csaszó István, állatorvossá Laskay Mihály, közgyámmá ideiglenesen Ocskay László, I. oszt. adótitkárté Massányi József, II. oszt. adótitkárté Badó Ferenc, I. oszt. végrehajtóvá Köck Alajos, II. oszt. végrehajtóvá Mihályfi Gyula, gazdává Brogyányi Henrik, irnokká Zalka Sándor. Árvaszekei helyettes elnöké Crausz Vince, ülnökökké Lőrinczy Gyula, Dombay Húgó, Havas Armin dr., Szegő Zsigmond dr.

Tiszteletbeli tanácsnokká ideiglenesen Arpády Imre, Juhász Sándor, Kubinyi Endre és Kútvaszer István.

Ujdonságok.

Lapunk előfizetőit, a kiknek előfizetése m. évi dec. hó 31-én lejárt, tisztelettel kérjük, hogy azt minél előbb megújítani sziveskedjenek.

A NYITRAMEGYEI SZEMLE KIADÓHIVATALA.

A néppárt újéve.

Nagy fontosságú és megiszivlelésre nagyon érdemes nyilatkozatok hangzottak el az országos néppárt politikai új évének ünnepén.

A párt nagyérdemű vezérét gróf Zichy Nándort szíves szíves szavakkal üdvözölte Beniczky Ödön orsz. képviselő, aki a néppárt programját, melyet 16 év előtt maga az ősz vezér körvonalozott, ez alkalommal is remekül interpretálta.

Népünknek felvilágosodott műveltsége és anyagi ereje által — mondotta a szónok — helyt akarunk állani egyrészt künn, a kultúrnépeknek nemzetközi versenyében, de helyt akarunk állani idebenn is állami önállóságunknak és állami függetlenségünknek féltékeny védelmezésében és szakadatlan fentartásában. *Kultúra és gazdagság: nincsen más, csak ez a két alkotmánybiztosíték.* Két sziklatömb, melyről a szurony levájhat talán egy-két forgácsot, de kicsorbult és magát a sziklát soha sem ingatja meg.

Gróf Zichy Nándor az ő intuiciós lelkének mély bölcsességével válaszolt az üdvözlésre. Kidomborította a néppárt politikai következetességét, melylyel az a legválságosabb viszonyok között is ragaszkodott programjához, utalt a kü-

szöbön álló küzdelmekre, melyeknek előszelét már érezzük Lukács László miniszterelnökké való kinevezésében.

A mi pártunk — mondotta — számra nézve a legkisebb, de nem a leggyengébb és helyét mindenkor becsülettel megállta. Mig mások maguk alatt vágják a fát a hatalom után való törtetésben, mi nyugodtan maradtunk helyünkön és az igazságban bizakodtunk. A hit és hazaszeretet örök lángja vezet és tart fenn bennünket. Mindig szívesen emlékszem vissza a multra és annak küzdelmeire. Előre tudtuk, minő küzdelmeket kell vívunk alkotmányunk fentartásáért. A történelem megtanított arra, hogy nem elég az alkotmányosságot csak felszínesen kialakítani, hanem azt *ki kell élni*, hogy ne csak fogalom legyen, hanem a nemzet életében *szereplő valóság*.

Az országos néppárt vidéki szervezetei késsen állanak a népfelvilágosítás szakadatlan munkájára, de készen állanak az alkotmányos jogokért való küzdelemre is. Elfojtvá magunkban minden keserűséget, megvívunk ha kell még egy alkotmányharcot, mert ha százszor lép fel is ellenünk az önkény, az meg nem ingathatja abbéli meggyőződésünket és igazságunkat, hogy a demokratikus kormányzatnak csak az alkotmányos szabadság lehet a védőbástyája.

Kinevezés. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Dohányi Lajos dr. trencsényi gyakorló ügyvéd és törvényszéki hites tolmácsot a trencsényi pénzügyigazgatósághoz pénzügyi fogalmazóvá; Matirko Bela trencsényi pénzügyi számtisztet állomáshelyén való meghagyása mellett számellenőrré;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter Szaghmeister Gyula zayugrócei állami polgári iskolai segédantitót a X. fizetési osztályba rendes tanítóvá és a trencsényi áll. felsőbb leányiskolánál alkalmazott Grabovics Margit a XI. fizetési osztályba segédantitónóvé nevezte ki.

Az esztergomi egyházmegyéből. Uhrák Mihály unini és Makász József egbelli káplánok kölcsönösen áthelyeztettek.

Hymen. Mihályi Deák Béla, mihályi Deák János és neje szül. Baumgarten Eugenia bárónő fia, folyó hó 12-én veteti oltárhoz Budapesten a Jézus Szt. Szive templomban Lakits Magda úrleányt nemes-szakácsi Lakits Ferenc dr. és neje szül. kiskámoni Szalay Dóra bájos leányát.

Adományok. Bende Imre püspök az új év alkalmából a nyitrai Oltáregyletnek, mely — mint a püspök úr az egyet érdeműs elnökéhez özv. dr. Bangha Istvánné úrnőhöz intézett levelében mondja — a hitélet és az egyházmegye szegény templomainak díszítése terén oly sikeresen működik, 200 koronát, a rajeczi kath. legényegyesületnek 100 koronát, a rajeczi kath. ifjúsági körnek 100 koronát, a nyitrai kath. legényegyletnek 200 koronát, az ifjúságot védő egyesület részére 100 koronát, a nyitrai kath. betegsegélyző egyletnek 50 koronát adományozott, mely nagylelkű adományokért ezuton is mondanak Ó Excellenciájának hálás köszönetet a nevezett egyletek vezetőségei.

Megyebál Nyitrán. A nyitrai farsang legfényesebb, legkimagaslóbb eseménye kétségtelven a január 22-iki megyebál lesz. Életük derekán levő, komoly urak és szigorú „garde des dames”-ok lettek azóta a nyitrai megyebál második négyesen sugták meg egymásnak az édes titkot, hogy „csak párosan szép az élet!” Mert bizony az utolsó nyitrai megyebál több mint husz esztendeje, Szalavszky Gyula főispánsága idejében zajlott le a régi, patriarchális vármegyeházán. A mostani megyebál rendező bizottsága mindent megtesz, hogy a régi, jó idők aranyos kedélyét, vidám hangulatát, fényes társaságát legalább néhány órára ide varázsolja az új megyeház modern kényelemmel, előkelő izléssel berendezett helyiségeibe. A rendezőség nemcsak Nyitrávármegye, hanem Bars, Pozsony, Trencsén, Nógrád, Hont, Komárom és Esztergom vármegyék úri társaságát is meghívta a bálra s alapos kilátás van arra, hogy a barátságos meghívás eredménye nem fog elmaradni. A hölgyközönség számára Budapesten készülő táncrendek bizonyonnyal kellemes meglepetést fognak kelteni. Reméljük, hogy husz esztendő múlva az akkori idők szellemes Vay Sándora nem egy bájos történetet, kedves epizódot fog

majd elcsevegni krónikaiban, a melyeknek szálai a Nyitrán 1910. évi január 22-ikén tartott emlékezetes megyebálon szövődtek!

A nyitrai Oltáregylet vezetősége tisztelettel felkéri a tagokat, hogy miután a rendes évi közgyűlést és kiállítását már március első napjaiban megtartani óhajtuk, hogy ekként az elajándékozott egyházi szerek és ruhák még husvét előtt szétküldhetők legyenek; sziveskedjenek tagsági díjajukat és adományajukat özv. dr. Bangha Istvánné elnökűhöz mielőbb eljuttatni.

Farsang. A nyitrai kath. legényegyesület 1910. január hó 9-én vasárnap alapja javára táncmulatsággal egybekötött szinelőadást rendez. A szinelőadás kezdődik pontban 7¹/₂ órakor. Belépődíj személyenként 1 korona. Felülvezetők hálásan fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Izletes ételekről, jó italokról gondoskodva lesz. Színe kerül: I. „A bóbítás galamb.” Népszínmű 1 felvonásban. Irta: Virág Gyula. II. „A Féltékenység.” Bohózat 1 felvonásban. Irta: Fodor Lajos. Rendező: Simek Antal e. l. dékán. Sógó: Jankovics József e. p. t.

A nyitrai megyei torna- és vívóegylet január hó 15-én szombaton a vármegyeház termében táncestélyt rendez, a melyre ez úton is meghívja az egylet tagjait és azok vendégeit. — Kezdeté 9 órakor.

Előadás Japánról. A nyitrai keresztény szociális-egyesületben jan. 9-én vasárnap d. u. 5 órakor Zombory Bela híres keleti utazó előadást tart Japánországról. Belépő díj nincs.

A tanügy köréből. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 1910. jan. 1-től kezdődőleg a vármegyei tanítószék vezetője Dedk István farkasdi ref. tanító részére 2400 kor. nyugdíjat engedélyezett. Nevezett 1846-tól kezdve működött a tanítói pályán, tehát 63 éven át. Nyugalomba lépése alkalmából miniszteri elismerésben részesült.

Polgári isk. magánvizsgálatok. A nyitrai megyei polgári iskolák karácsonyi magánvizsgálatai a galgóczi áll. polg. iskolánál dec. hó 23., 27. és 28-án, a nagytapolcsányi áll. polg. iskolánál dec. hó 30. és 31-én, a vágujhelyi izr. polg. iskolánál dec. hó 29-én tartottak meg.

Tanítótovábbképzések. Kubinyi Józsa a kelecsényi közs. elemi iskolához Simkó Vilmos bankai róm. kath. tanító a sissói közs. elemi iskolához rendes tanítónóvé, illetőleg tanítóvá választott meg.

Halálozás. Skorpil Endre a Thonet-család nagyugróci uradalmanak jószágigazgatója, életének 62-ik évében Nagyugrócon meghalt. Skorpil a Nyitrávármegye egyik legkiválóbb gazdája volt, a ki céltudatos működésével a Thonet-féle nagyugróci birtokot a virágzás magas fokára emelte. Temetése az év utolsó napján ment végbe Nagyugrócon.

Stark Samu a nyitrai izraelita elemi iskola igazgató-tanítója, Nyitráváros képviselőtestületének tagja, folyó évi január hó 4-én, életének 58. évében rövid szenvedés után elhunyt.

Bucsuünnepély a kórházban. A nyitrai vármegyei közpórház orvosi kara, f. évi január hó 3-án, díszes bucsu-ünnepélyt rendezett volt igazgatójának, dr. Biringer Ferenc vármegyei tiszti főorvosnak, a kórházról való megváltása alkalmából.

Az igaz szeretetnek és őszinte tiszteletnek ama meleg megnyilatkozása, mellyel a kórház tiszti- és apólo-személyzete, valamint a kórház beteget távozó igazgatójukat a bucsu pillanatában körülvtették, bár mint nagy érdemek méltó jutalma, várható volt, mégis az összes egybegyűlteknél mély benyomást, igaz meghatottságot keltett.

Az ünnepély d. e. 9 órakor szent misével vette kezdetét, melyet a virágdiszbe öltöztetett kápolnában, Kútvaszer István székesegyházi apátkanonok és kórházi bizottsági elnök szolgáltattott. Szt. mise után a kórház tisztikara és az egybegyűlteknél nagy számú díszes serege, a kórháznak előnövényzettel díszített hivatalos helyiségeibe vonult, hol a tisztikar élén, dr. Babó Tivadar kórházi főorvos szép beszédben méltatta a távozó igazgató érdemeit.

Az osztályvezető orvosnak átérzett és a benső érzelmek közvetlen melegével elmondott bucsu-beszéde után az ünnepelt mondott meghatottságtól remegő hangon köszönetet. Majd az egész társaság a szintén kidíszített elmeosztályba vonult, ahol többi társai nevében, két elmebeteg bucsúztatta el volt igazgatóját — szerető betegetől. Az ünnepélynek eme, szomorúan kedves részlete, mindenkit mélyen megindított, úgyszintén megható volt a kórházi igazgató köszönő beszédének ama részlete is, melyben remegő hangon, rövid visszappillantást vetve elmúlt kórházi

működésére, beszéde keretében megemlékezett a kórháznak egyik érdemes, legrégebb alkalmazottjáról, *Krskó Fanni* apólonőről, akit a jelenlegi vármegyei főorvos kórházi szolgálatba lépésekor már itt talált és aki ma, 26 év múltán, még mindig jó erőben teljesíti nehéz szolgálatát. A tébolydából távozva az ünneplők ismét a kórház hivatalos helyiségeiben gyűltek össze, ahol a távozó igazgató még az ápoló irgalmas nővérek búcsú-tisztelgését fogadta, majd a többi kórházi betegeknek küldöttsége kereste fel, kiknek nevében egy beteg mondott lendületes szavakba öltöztetett búcsúztatót. Végül pedig az ünnepeit maga, volt osztályának kórtermeit még egyszer sorra járta, hogy áldásos működésének sok évi színterétől, szeretettel gondozott betegeitől mély megindultsággal szívélyes búcsút vegyen.

Az ünnepeken jelen voltak az ünnepeket családján, nejein, gyermekein és nővérein kívül *Kútvaszer István* apátkanonok, *Langhammer Vince* vm. főjegyző, dr. *Ótvös Béla* tb. főszolgabíró, dr. *Pulmann János* t. kanonok, dr. *Demjén Jenő* ezredorvos, dr. *Chrenöczy-Nagy Béla* galgóczi járásorvos, dr. *Fridrich Alajos* nagytapolcsányi kórházi igazgató-főorvos, továbbá dr. *Ungár Samu* orvos, *Sedivy László* ref. lelkész, *Ferenzy József* gimn. tanár, *Szirányi Géza* földbirtokos Czabajról, *Mayer Károly* és *Tomaschek* építésszek, *Tornbor Kornél*, *Lax Dárius* és *Ádám Dezső* gyógyászorvosok, dr. *Stein Emil* és dr. *Deutsch Izidor* orvosok, *Kubis Jeromos* kórházi lelkész, *Dombay Hugó* ügyvéd és még sokan az ünnepeket tisztelői köréből.

Karácsonyi ajándék. Mélt. báró *Steiger* Mária szül. *Zamoyska* grófnő nagy örömet szerzett az újév előtti napon a *septenczujfalu*si kath. osztatlan iskola 100 tanulójának; ugyanis téli ruhánemű, édes kalács, kecskésék s különféle játékok kiosztásával. Ugyanígy nemes jószívűséget tanúsított a gyermekek iránt egyetlen leánya mélt. *Walterskirchen* grófné, ki több heti súlyos betegységében sem feledkezett meg kis szegényeiről, amikor környezetét serkentve a jótékonyaságra, befejeztette velők a 100 pár meleg kését, melynek legnagyobb részét sajátkezűleg kötötte meg. A jó Isten segítse előbbi friss egészségéhez a nemes szívű grófnét és adja, hogy mélt. édes anyjával együtt a szegények iránti jótékonyaságukban örömeiket leljék továbbra is; a gyermekek és szülők pedig ily úton óhajtják kifejezni szívükből eredő hálás köszönetüket.

Pályázati határidő meghosszabbítása. A nyitrai keresztény szociális egyesület munkástagjait ez úton értesitem, hogy a munkástelep bolt- és vendéglőhelyiségebe szükséges alkalmazottakra a pályázat jan. 15-ig meghosszabbított. A jelentkezés és a feltételek közlése nálam történik. *Dr. Kaszala János.*

Értesítés a szövetkezeti megszár-székről. Nem kis sajnálattal jelentjük, hogy a „Nyitra és Vidéke Szövetkezeti Népáruház” huszarnokának vállalkozójával a szerződést f. évi január hó 5-én felbontottuk, miután a fogyasztás egyoldalúságánál fogva a támasztott igényeknek ez idő szerint megfelelni nem volt képes, még nagy anyagi áldozatok árán sem. Vicei István, eddigi vállalkozónk azonban engedett a közóhajtásnak és üzletét — bízva a t. vevőközönség további támogatásában — ezentúl is függetlenül tovább folytatja. Méltányolva már a vállalkozó ezen elhatározását, őt a t. közönség legmelegebb pártfogásába ajánlani kötelességünknek ismerjük. A mi pedig a szövetkezet üdvös és okvetlen szükséges mozgalmát illeti, ez evvel távolról sem nyert befejezést, de egyes leküzdhetlen, nagy anyagi áldozatot igénylő és a sikert ez idő szerint még sem biztosító akadályok miatt egy időre még szünetelni kénytelen addig, míg a föltétlen sikert biztosító viszonyok bevéásával újból és végleg nyélbe nem lesz üthető. Nem csekély eredmény már az sem, hogy sikerült az összes illetékes köröket e mozgalom életrevalóságáról és feltétlen szükséges és üdvös voltáról meggyőzni és ez által a jövő teljes sikerét is biztosítani. Erről teljes meggyőződést szereztek a f. évi jan. hó 2-án tartott rendkívüli közgyűlésünkön az összes jelen volt tagok is, kik azért egyhangulag és nagy lelkességgel az ügy alapos letárgyalása után az újonnan kiegészített vezetőséget ily értelemben a további szükséges teendők megtételével bízták meg. Nem mulaszthatjuk ez alkalommal összes t. tagoknak, kik ez üdvös mozgalom mellett híven kitarítottak és ez által az ügy komoly voltárai kellő tanúságot tettek, nemcsak az egyesület, de az egész érdekelt vevőközönség nevében a legmélyebb hálaikat és köszönetünket kifejezni.

Az igazgatóság.

A Nyitrai Városi Szépség-Égyesület

december 31-én tartotta évi közgyűlését. Az elnök *Kútvaszer István* méltatta az egyület elhunyt elnökének dr. *Thuróczy Károlynak* érdemeit, aki az egyület alapítója volt. Az évi működésről dr. *Babó Tivadar* titkár számolt be, *Bócz Antal* pénztáros pedig az egyesület vagyoni állását mutatta be. Az egyes jelentések tudomásul vétele után elhatározatott, hogy az egyesület erkölcsi és anyagi erejének megerősítése végett nagyobb agitációt fog kifejteni. Díszelnöknek megválasztották és felkértek dr. *Bathányi Vilmos* gróf koadjutor-püspököt, kinek kiváló tulajdonságai és a közügyek iránti meleg érdeklődése és egyéni tekintélye az egyesületnek nagy hasznára lesz. Elnök lett *Kútvaszer István*, alelnökök *Juhász Sándor* és dr. *Babó Tivadar*, titkár *Gyulai Mihály*, felügyelő *Csernyánszky Lajos*, igazgató *Morton József*, pénztáros *Bócz Antal*, ellenőr *Dombay Hugó*, mérnök-szakértők pedig *Králik Adolf* és *Lantos Ignác*. Végül megválasztották a választmányt, melynek feladatává tették a jövő évi munkaprogramm összeállítását.

Táncestély. A nyitrai városi ipartestület f. évi február 1-én kedden, az „Arany Szarvas” szálló nagytermében az elagott iparosok és házalapja javára kedélyes estélyvel egybekötött zártkörű táncvigalmat rendez. Belépődíj személyijegy 2 korona, családijegy 5 korona. Az igen sikeresnek ígérkező táncestélyre belépőjegyek már most kaphatók *Sáffar József*, *Tausig Ignác* és *Szöllősy Vilmos* urak fodrász-üzleteiben.

Párbaj sógorok között. *Mrenna József* volt nyitrai főgymnasiumi tanár Szilveszter napján párbajt vívott Nyitrán a méntelepi laktanyában sógorával *Goldberger Sándor* joghallgatóval. A felek először pisztolyra állottak ki és kétszer váltottak golyót s minthogy mind a ketten sérteletlenek maradtak, a pisztolyos mérkőzés után karddal csaptak össze. Ez az utóbbi viaskodás *Mrenna* sérüléseivel végződött. *Mrenna* segédei voltak *Clair Vilmos* és *Sümegh János*, orvosok dr. *Demjén Jenő* és *Barta Ignác*. A párbajra családi viszály szolgáltatott okot.

A községi költségvetések. Gyakrabban előfordul, hogy egyes községek költségelirányzatába olyan tételek állítanak be, melyeket a dolog természeténél fogva, de a fennálló szabályrendeletek értelmében sem volna szabad a költségvetésbe felvenni. Ennek következtében a községi pótdadó, mely már különben is igen magas, feltűnően nagy százalékkal emelkedik.

Ilyen a községi költségvetésbe be nem állítható tételek: az ideiglenes kölcsönök és a pótdóhátralékok.

Sporzon Ernő nyitrai rudnói birtokos és ügyvéd Nyitraudnó, *Lestyén*, *Lomnicza*, *Dobrocina*, *Nevidzén*, *Dlzin* és *Rudnólehota* községek 1910. évi költségvetését a privigyel járás főbírájához intézett beadványában igen helyesen abból az okból kifogásolta, mivel az említett 6 község költségelirányzatába, összesen 1713 kor. ideiglenes kölcsön vétetett fel, melyet még az 1909-iki költségvetés keretei között kellett volna fedezni.

Hogy mennyire emelkedik egyik évről a másikra a pótdó némely helyen, azt a *Sporzon Ernő* beadványában említett községek számadatai ijestűen mutatják.

Lomniczán 48-2%-ról — ennyi volt 1909-ben — 114-6%-ra, *Dobrocinán* 92-6%-ról 135-5%-ra, *Nevidzénben* 102-5%-ról 125-7%-ra, *Dlzinben* 116%-ról 151-1%-ra, *Rudnólehotán* 67-3%-ról 74-8%-ra emelkedett a községi pótdó az 1909. évről az 1910-iki költségvetésben.

Sporzon Ernő ennél fogva azt kérte a főszolgabírótól, hogy az 1910-iki községi költségvetéseket a számvevőszék által a legszorgosabban vizsgálta meg, a hátralékos pótdók behajtását pedig a jegyzői hivataltól szigorúan követelje meg, mert ezeket az adóhátralékokat a jövő évi költségvetésbe semmi szín alatt sem szabad felvenni.

Ezen esetről kifolyólag minden bizonytal helyen van az a figyelmeztetés, hogy a községi költségvetések alapos megvizsgálásra szorulnak abból a szempontból, vajjon nem vétettek-e fel azokba olyan tételek, a melyeknek beállítás a törvényes gyakorlatnak meg nem felel. Egy ilyen alapos felülvizsgálat által nem egy helyen elejét lehetne venni a pótdó enormis emelkedésének.

Bartha Miklós munkáiból megjelent a második kötet. Ez a kötet is igazolja, hogy *Bartha Miklós* nem csak mint politikus volt számottevő, de mint szépirodalmi is elsőrangú egyéniség. Az utólevélek és tanulmányok, a melyek a könyv töltyomó tartalmát teszik, széprózanak becses darabjai fognak maradni, a melyekbe el fognak melyedni azok, kik nyelvünk erejét, báját akarják

megismerni és bátran mondható, hogy még középiskolai ifjuságunk értebbjei hamarosan nem is találhatnak erre a célra alkalmasabb házi olvasmányt, mint a *Bartha Miklós* szépirodalmi műveit. Már ezért is kívánatos volna, hogy a középiskolai könyvtárakban mindenütt ott legyen ez a két kötet. A munka *Beukó Gyula* udvari könyvkereskedése bizományában jelent meg, ahol 8 koronáért, diszes vászonkötésben 11 koronáért, félbőrötésben pedig 15 koronáért kapható.

Tűzek. Újév delutánján a *Rajecz* melletti *Suja* községben tűz pusztított. *Hundák Péter* korcsmáros háza égett le a gazdasági épületekkel együtt. Úgy támadt a tűz, hogy a pincébe siető cseléd száraz takarmány közelében petroleumos lámpáját elejtette s a gyulekony anyag pár perc alatt az épület egész tetőzetére vetette a pusztító elemet. Szomorú érdekessége volt az esetnek az, hogy míg bent néhány gazda gondatlan poharazással ünnepelte az új esztendő, az alatt már az egész tetőzet lángban állott s csak az országútról berohanó idegenek lármája térítette észre a házbelleket, hogy a belső szomszomságot megtűrve a külső tűz oltásához lássanak.

F. hó 7-ére virradó reggel 5 óra tájban kürtjelzés verte fel a város lakóit álmukból. A *Tóth Vilmos*-utcában tűz ütött ki. *Özv. Guthné* padlása ismeretlen okból kigyulladt. A tűz a tető egy részét elpusztította.

Felfordította a kocsiját. Még a karácsony előtti vásárkor történt, hogy *Lacza György* kislapási lakos a nyitrai marhavásártéren virtuskodni kezdett. Két lovas fogatát neki irányította *Fuszka Ferenc* csekeji lakos bricskájának és azt feldöntötte. A jármű ennek következtében izzeporrá törött. A virtuskodó legény ezáltal tetemes kárt okozott a szegény embernek. A dolog a rendőrség elé került; de hogy vajjon a szegény károsultnak megtérítették-e a kocsiját, arról nem szól a krónika.

Verekedés. A városi ember kivétel nélkül búcsúzik az ó-évtől Szilveszter napján. Így tettek *Knyazsiczky József*, *Pekár István* és *Kobilinszky János* is. A három jó cimborá alaposan kirügött a hámból. Maguk is diészekednek vele, hogy sose érezték magukat oly kitűnően, mint ezidén Szilveszterkor. Csak az volt a baj, hogy soká mulattak. Mert ők a Szilveszter-estélyt másnap delután 4 óráig kitölték. De még tovább is vigadtak volna, ha az utcán véletlenül össze nem verekednek, és a rendőrség mindhármukat hüvörsre nem teszi.

Záróra után. Sz. K. péksegéd csak kettes ünnepek alkalmával mulathat el kedve szerint, lévén máskor a sütökemence mellett elfoglalva. Így tett a minap is. A káptalan-utcai *Lusztig-féle* korcsmában csapott több társával hatalmas dártdót. De mikor az idő későre járt és a korcsmáros is szundikálni kezdett a háromlábú asztal mellett, kihirdette a zárórát. Utolsó vendégnek a péksegéd maradt. Ot is valahogy kituskolták az utcára és orra előtt bezárták a korcsma ajtót. O azonban még koraiak találta az időt a hazamenésre. A mint körül néz, látja, hogy az átelleni „Kis pipa” vendéglőben még pislog a gazlámpa. Atment a másik oldalra. Az ajtó zárva volt. Ha kocogui fog, hátba beeresztik. Zörgetni kezdett az ajtón. Kezdetben halkán, később már zajosabban, végre pedig valóssággal döngötni kezdte az ajtót, de még erre sem nyitották azt fel neki. Efeletti mérgeben, nagyot csapott öklével az ablakra. És sajátságos véletlen, erre már oly gyorsan kinyílt a „Kis pipa” ajtaja, hogy a segéd szinte azon hiszemben volt, hogy a kísértetek úzik játékukat vele, mikor a pofonok gyors egymásutánban való elhelyezését érezte ábrázatán. Segítségért is kiáltott a szegény pék. Kapott is segítséget egy utcaseprő személyében, de törököt fogott benne, amennyiben bekísérte őt a városházára. Talán még meg is birságotlák azért, hogy pár ütleghez jutott.

Kukacok a füstölt húsban. December 24-én *Lampel Salamon* párutcai szatócs kukacos füstölt marhahúst adott el *Schlesinger József* napszámosnak. Hogy jelen eset milyen sötét színben tünteti fel Nyitra város közegészségügyi viszonyait, és hogy milyen az élelmicikkek körüli ellenőrzés, arról jobb meg nem beszélni. A városnak két orvosa is van. Talán jó volna, ha a doktor urak figyelme arra is kiterjedne, hogy utána nézzenek hébe-hóba, mit árulnak egyes lelketlen emberek drága pénzen a szegény népnek. Ha pedig az ilyen üzérkedők eltitkolnának valamit előtűk, illetve eldugnák a romlott árut azon célból, hogy azt a szegény népnek kimérjék, illetve eladják, adják ezt felettes hatóságuk tudomására. Az olyan elarusítók, akik embertársaik egészsége, élete ellen törnek, nem érdemelnek kiméletet.

Uj tanügyi lap. Hullin Antal a nyitramegyei kir. tanfelügyelőséghez beosztott állami tanító *Nemzeti Népoktatás* cím alatt új tanügyi lapot alapított, melynek első száma Karácsonykor jelent meg. A lap célja egy táborba egyesíteni a magyar népnevelés ügyének szolgálatában álló tanítókat és megteremteni azt a nagyfontosságú intézményt, mely oly közelről érdeklő a vármegye tanítói karát: a tanítói otthont.

A lap havonként kétszer 1-én és 15-én jelenik meg Nyitrán. Előfizetési ára egy évre 10 korona. Az első számba *Takács* Béla Nyitramegyei kir. tanfelügyelője irt lendületes bevezető cikket.

Templom-megáldás. A nyitraivánkai plebániához tartozó lükigergelyfalusi templomot, mely több éven át olyan elhagyatott állapotban volt, hogy nem is lehetett benne istentisztelet tartani, *Cseffáray* Aladár plebános buzgólkodása folytán díszesen renoválták. A helyreállított templomot f. hó 2-án áldotta meg *Kútvaszer* István nyitrai apátkanonok. Az ünnepélyen a szomszéd községek nepe is nagy számban vett részt. A már 16 éve zárt templom megújítását ifj. *Tomaschek* János építész nagyon sikertelen és izlésesen végezte.

Képviselőtestületi választások Trencsenben. A trencsenvárosi képviselőtestületi választások m. hó 27-én ejtettek meg. Megválasztottak rendes tagok: dr. *Schwertner* Antal, *Berényi* Ferenc, *Krasznay* Károly, *Szta*nek Lajos, *Bocsek* György, *Motesiczky* Imre, *Treszkony* János, *Hajdu* Géza, *Muszkalay* Antal, *Thurzó* Dániel, *Frick* Antal és dr. *Löwien* Izidor. Póttagok lettek: *Materna* Ferenc, *Reihel* József, ifj. *Michalec* János, *Sebák* Ágoston, *Kornhauser* Lipót és *Koczián* Antal.

Változás az Esztergom szerkesztőségében. A vidéki katolikus hírlapirodalom egyik legtekintélyesebb organumának az *Esztergomnak* főszerkesztője *Pauer* Károly nagymérvű elfoglaltsága miatt megvált állásától s helyét a lapnál *Rokkó* Béla főszékes egyházi karkaplan foglalta el, kinek ügyes tollát már ismerik az *Esztergom* olvasói.

A rajeczi kath. ifjusági kör január 1- és 2-án ismét szindarabban lépett a nyilvánosság elé. Ez alkalommal karácsonyi vonatkozású, de nem annyira mulattató, mint inkább főképen az alkoholizmus káros következményeit feltűntető tanulságos darab került színre. Mindkét napon zsúfolásig telt meg az óvoda tágas terme s a darab sikere már előre is biztosítva volt az által, hogy a főszerepet valóban tehetséges műkedvelők úgy mint *Ribárik* József, *Dubravka* János, *Zafka* Józsa, *Johanidesz* Mariska ügyességére voltak bízva. Minthogy a szindarab pór népünk végzetes szenvedélyének, az iszákosságnak megrendítő katasztrófáit élethű képekben tárja a néző elé s ekkép első sorban kulturális célt szolgál, az egyet e darabot *Vizkereszt* napján ingyenes előadásban mutatta be a Rajecz körüli falvak pór népének.

Felülfizetések. A Mocsonokon január hó 2-án rendezett színelőadás alkalmával felülfizettek: *Ludvig* Gyula 2 kor., *Ludvig* Károly 2 kor., dr. *Hatala* István 1 kor., *Schuszték* Imre 3 kor., *Racskovits* János 1 kor., *Pápay* János 40 fillér. A kegyes jötevőknek hálás köszönetet mond a rendezőség.

Karácsonyi pásztorjáték. A karácsonyi ünnepek alatt *Szacsány* községben a r. kath. iskola tanítója *Malló* Ferenc *Marszina* András s. lelkészszel karöltve nagyon szép bethlehem-i pásztorjátékot rendezett növendékeivel. Mint véletlenül szintén jelenlévő kötelességemnek tartom annak felemlítését, hogy a játék és az előadás kitűnően sikerült és a szereplők mindegyike folyékonyan és tisztá magyarsággal — mert az előadás magyar volt — adta elő mondanivalóját. *Malló* tanító kitartó buzgalmanak köszönhető, hogy egy tót ajku községben ily előadást lehetett megtartani. Természetesen jelen volt a község apraja nagyja és a szereplő gyermekek szüleit büszkeség töltötte el, látván azok haladását. *Malló* tanító működése egyebekben is közmegelegedésre szolgál és ezen ünnepélyivel beigazolta, hogy a működéséhez fűzött remények teljesedtek. A mindenben fényesnek nevezhető erkölcsi sikerhez még az anyagi siker is járul. Hatvan korona tisztá fölösleggel zárult a mérleg, amely összeg gyümölcsözően helyeztetik el egy iskolai harmonium alapjára. — Mindannyian egy kellemesen eltöltött kedves est ünnepi emléket vittük magunkkal és ez uton is köszönetet mondva úgy *Malló* úrnak, mint *Marszina* András kaplan úrnak, a kiknek erőt és

egészséget kívánunk nehéz fáradságos munkájukhoz. Mihamarább vizontlátásra! *Dr. Petrikovits Aladár.*

Szilveszterest Szakolczán. A szakolczai Gvadányi-kör, mely hazafias missiót teljesít e határszéli városban, Szilveszter estéjén hangversenyyel összekötött sikerült estélyt rendezett. A program minden egyes száma, mely válogatott ének- és zenedarabokból volt összeállítva, igen nagy tetszéssel találkozott. Elenk hatást keltett *Fludorovics* Zsigmond főgimn. tanár lelkes prólogja, melyet a szerző maga szavalt el a megnyitó zene után. A rendezés érdeme *Czobori* Károly polgármesteré, aki fáradságot nem ismerő buzgósággal tanítja be az egyes számokat és dirigálja azok előadását. Itt említjük meg, hogy az év minden vasárnapján és ünnepén zenés mise van a plebánia templomban, melyet szintén a Gvadányi-kör ének- és zenekara ad elő a polgármester vezetése alatt, aki a kart teljesen díjtalanul, szíveségből vezeti.

Uj napilap. A keresztény szociális párt-szervezet *A Nép* cím alatt 8 oldalas napilapot indított. A lap Budapesten jelenik meg, felelős szerkesztője *Csitáry* Béla orsz. képviselő.

„Istenisztelet és vadászat“ cím alatt lapunk ez évi január 1-én megjelent számában közölt híre vonatkozólag *Barna* Alfréd assakürthi körjegyző úr arról értesít minket, hogy ő a dec. 19-én, vasárnap rendezett vadászatot az *istenisztelet után* rendezte; továbbá, hogy a katolikus hajtókat, akik jelentkeztek, el nem fogadva, *misére küldötte.*

Bátrak vagyunk kérdezni a jegyző úrtól, hogy ha mise után rendezte a vadászatot, akkor mi szükség volt a katolikus hajtókat misére küldeni? Egyáltalában, hogyan volt ez lehetséges? Két misét tartottak az nap Assakürthön, egyiket a jegyző úr, másikat a hajtók számára?

Nyilatkozatot vettünk ebben az ügyben *Czocher* Kálmán nyitrai főbíró úrtól is, aki tudomásunkra hozza, hogy ő sem december 19-én, sem máskor a *Barna* Alfréd által Assakürthön vagy annak környékén rendezett vadászatokon nem vett részt. Ennek alapján kijelentjük, hogy a fentebbi cím alatt közölt híreinkben foglalt észrevételek, *Czocher* Kálmán úrra nem vonatkozhatnak.

Elhalasztott sorsjegyhúzás. A budapesti Kongregáció-Otthon sorsjegyeinek 1909. dec. 22-re tervezett húzása a nagymélt. Pénzügyminiszter úr 8347/1909. sz. engedélyével 1910. évi január hó 13-ra lett elhalasztva, amely napon a sorsolás föltétlenül megtörténik. Sorsjegyek kaphatók: VIII., *Mária*-u. 25.; VIII., *Horánszky*-u. 22. sz. Nyitrán *Huszár* I. könyvkereskedésében.

Gazdaköri előadás. A poroszkai gazdakörben karácsony másodnapján *Chocholus* Bálint, a gazdakör elnöke felolvasást tartott a gazdakörök célja és a felsővidéki miniszteri kirendeltség hasznos működéséről. A gazdakör ezen felolvasó ülésén részt vett dr. *Pechány* Adolf budapesti realiskolai tanár is, ki az elnök megnyitó beszéde után szabad előadást tartott, a kisgazdák anyagi és morális érdekeit előmozdító tudnivalókról. A szép számban jelen volt közönség érdeklődéssel hallgatta dr. *Pechány* előadását és nyomban fel is kérte őt, hogy többször látogasson el a poroszkai gazdakörbe és hasonló előadásaival terjessze a kisgazdák érdekeit és azok jólétének előmozdítása céljából már több gazdakörben előadott bő ismereteit, amit dr. *Pechány* meg is ígért. Végül *Chocholus* Bálint, a gazdakör elnöke, megköszönte dr. *Pechány* szíves közreműködését és kihirdette, hogy ily előadások ezentúl vasárnaponként tartatnak a gazdakör saját helyiségében.

Megjelent a Nyitramegyei Almanach. *Deák* József nyitrai hírlapíró szerkesztésében már megjelent az 1910. évre szóló nyitramegyei almanach 110 oldal terjedelemben. A szépen kiállított, fénykepekkel díszített kötet ára 1 kor. és megrendelhető minden könyvkereskedésben, valamint közvetlenül a kiadónál is. 1 korona 10 fillér befizetése után az Almanachot bérmentve küldik meg.

Ejjeli botrány. A minap több helybeli „pógár“ egy zobori mulatóhelyről hazajövet, kávéházba indult. Utjuk a Plebánia-utcán át vezetett. A kissé kapatos urak közt a városi pénztárnoki állás betöltése körül némi nézeteltérés támadt. Az egyik, egy cipészmeister sehogy sem bírta érvényre juttatni igazát, úgy hogy azt kézzelfoghatólag, csattanósan magyarázni kezdte az őt megérteni nem akaró urnak. Természetesen az a másik sem hagyta annyiban a dolgot, hanem protestált a magyarázat ilyen módszere ellen, éktelen lármaival adván kifejezést megbotránkozásá-

nak. A mindig csendes Plebánia-utca másik végéről jövő szokatlan hangokra figyelmes lett a *Pitzer-kávéház* előtt posztoló rendőr is. A helyszínére sietett, felszólítván a háborgó feleket, hogy illedelmesen viselkedjenek az utcán és ne lármazzanak, mert kénytelen lesz ellenük a törvény teljes szigorával fellépni. A rendőr eme békés felszólítását a társaság harmadik, eddig semlegesen viselkedő tagja zokon vette és alaposan lekapta nagy szidalmakkal a rendőrt. A hatósági közeg nem kísérte be ugyan a társaságot a városházára, mint szemtanuk állítása szerint azt megérdemelték volna, csak feljelentéssel élt ellenük a kapitányságnál.

Kantinos-lány — Gizi. Nyitrai Antal vágsellyei legényvel odahaza nem bántak jól. Elhagyta otthonát, búcsút mondott férfi ruháinak, szoknyába bújt és így állt be *Gizi* név alatt egy Komárom újvárosi kantinoshoz. A nyalka huszárok hamarosan szemet vetettek reá. *Gizi* azonban túl szemérmes volt, később azonban kitudódott ennek is az oka, *Gizi* egyszerűen legény volt. A rendőrség azután helyreigazította dolgát.

Furfangos falopás. Úgy újév felé történt, hogy valamelyik holdvilágos este *Neumann* Félix *Mária*-utcai lakosnak a *Pokol*-utca felől részen 2 méter magas kőfalon által valaki behatolt az udvarába. Az ismeretlen egyén a faskamra zsindelet tetejét felszedve, elpárolgott. A furfangos tolvajt még nem sikerült elcsipni.

Kiugott rajta a szesz. *Szikora* József napszamos a mult napok egyikén összevezett élete párjával. Afeletti elkeseredésében, hogy a vita hevében az asszony kerekedett felül, leitta magát a sárga földig. Úgy mond, majd ha bátorságot szed magába, megtanítja keztyűben dudálni az asszonyt. Azonban másként sült el a dolog. Nem ő kelme fogott ki az asszonyon, hanem a szesz fogott ki ő rajta. Amennyiben az elfogyasztott pálinka a *Telegdy*-utcában úgy vágta földhöz a becsipett polgártársat, hogy a leghirnevesebb mesterbírózó se vághatta volna le szebben, jobban. Mert *Szikora*, ahogy elterült a járda aszfaltján, nyomban el is aludt. A rend éber őre, ki szolgálatot végzett a fentnevezett utcában, alig birt életet verni a földön fekvő emberbe. És mivel a legedesebb almából fölzavart napszamos nem tudta bementeni lakása címét, bevitte a városházára... Felesége pedig csak várta, egyre várta haragú urat, de bíz az nem jött, sem este, sem éjjel után; de nem is jöhetett haza, mert csak másnap 9 órakor bocsátották szabadon. *Szikora* megfogadta, hogy ezentúl soha se megy korcsmába, ha az asszonnyal gyűlik meg a baja, a miből természetesen az következik, hogy inkább nem kezd ki az asszonnyal.

Len- és gyapotneműek szállítása. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a csász. és kir. hadsereg részére szükségelt len- és gyapotneműek szállítására vonatkozó szerződési tervezet 6 szakaszának az átveteli épületek leletését tárgyzó bekezdését a cs. és kir. közös hadügyminiszterium törölte.

Pénzhamisító műhely. Az érsekújvári járás csendőrsége *Tótmegyer*-Keresztúron egy teljesen berendezett pénzhamisító műhelyt fedezett fel. A tettesek azonban kézrekerültek, mielőtt még forgalomba hozhatták volna a hamis egy koronásokat. A műhely tehát nem valami fényesen jövedelmezett. Vesztük az volt, hogy az első kész példányokat bocsátották forgalomba, melyeken még fogyatkozások voltak észlelhetők. A továbbiak már teljesen jök voltak és oly ügyesen készítették a hamisítványokat, hogy alig lehetett megkülömböztetni az igazítól. csengestük, rajzuk, teljesen egyező volt a valódiakkal. *Hellebrant* János és *Csöti* József, *Elek* Henrik *tótmegyer*-keresztúri gépészei vetemedtek e bűnre és az uradalmi kovácsműhelyt rendezték be műhelyükül. Eleinte 1 koronásokat gyártottak, de az 5 koronás mintájuk is készen volt már. A csendőrség a gyártáshoz használt szerszámokat lefoglalta és a tetteseket az érsekújvári szolgabiroóság utján Nyitrára kísérte.

Szobatüz. Dec. 31-én este fél 10 órakor *Schleicher* Béla hid utcai pekmaster lakásán eddig ki nem deríthető okból tűz támadt és a szobaberendezés legnagyobb része a bős elem martalékaul esett. Hol porra égtek, hol megrongálódtak az egyes bútordarabok, ágy és ruhaneműek. A tűzoltóság gyorsan érkezett a tűz színhelyére. A derek tűzoltók a tüzet lokalizálták is, mielőtt tovább terjedhetett volna. A tűz valószínűleg úgy keletkezett, hogy a szobában felgőg elhamvadt gyufát dobtak felre, miáltal a gulekonyabb anyagok, ruhaneműek lobbot vetettek. A kár megtérül, mert a szobaberendezés biztosítva volt.

Fegyvercsövek vizsgálata. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a német birodalmi lőfegyver próbaállomásoknak a fehér állapotban lévő és sima furású (reszelővel megmunkált vagy sűrűlőzött) fegyvercsöveken (egy vagy kétsövényűeken) alkalmazott próbajegyei a budapesti próbaállomásnak a megvizsgált fegyvercsövekre alkalmazott próba-jegyeivel hasonló hatályuaknak tekintendők. A fegyvercsövek tehát a magyar szent korona területén újabb vizsgálatnak nem vettettek alá. A német birodalmi próba állomások által alkalmazott próbajegyek külön hirdetményben fognak a kereskedelemügyi miniszter úr által közzététetni.

Színház.

Vasárnap f. hó 2-án az Erdészleány, hétfőn 3-án Casanova került színre, sikerült előadásban. Mindkét darab bírálata már közölve volt, s itt csak Sellő Reneéről kívánok néhány szót mondani, ki Casanovában szerepelt figyelemre méltóan. Ő a társulat mellőzött tagja, kit tudásának megfelelő nagyobb szerephez, soha sem juttattak, s ki kurta, semmitmondó szerepeiben is mindenkor úgy mutatkozott be, hogy rokonszenvünket meghódította. Igazán nem értem tehát, mi lehet az oka annak, hogy ez a törekvő, ügyes szubrett nagyobb szerepekben soha sem érvényesülhet?

Kedden 4-én tragédiát, Pádua hercegnőjét adták, a főszerepekben a Szabó párral, Kovács és Füzyvel. A Szabó pár, mint minden tragédiában, úgy ebben is a szokott jól működött. Kovács a háladatlan Moramoné szerepében ügyesen alakította a ravasz magnást; Füzy méltóságteljes volt, mint Pádua hercege, s sajnáltuk, hogy ő volt az est első halottja, mert ezzel megfosztott bennünket játéka további élvezésétől. Az előadás általában sikerültnek mondható.

Szerdán másodsor A remete csepenyűje töltötte ki az estét, s a közönség ismét kedves szórakozásra talált a sikerült előadásban.

Csütörtökön 6-án Loute a négyfelvonásos bohózat ment Szabónéval a címszerepben. E darabnak — mely ötletes és vidám jeleneteivel ugyancsak megmulattatott, úgy hogy nevetett ki-ki, mennyi csak jól esett — szereposztása nem volt sikerült, az egy Kastillont kivéve, kinek alakításában Szőreghy ügyes játékot produkált, sok derüt fakasztva. Kivüle még Szabóék, Rátkay, Papp és Sellő érdemelnek dicséretet. Maga az előadás nem volt gördülékeny, s ha a darab magában véve nem oly kacagató és Szőreghy nem humorizál, a siker sem lett volna a lejtőzés miatt oly szépen nyilvánuló, mint volt így. —l —n.

Telefon.

M. F. Prasicz, K. I. Baán. A legutóbb küldött összeggel 1910. júl. 1-ig rendben.

Ne mulassza el megizlelni!

A Hontmegyei Gyógyi a legjobb gyógy és borviz.
(GYÜGY Hont m.)

Lengyel Béla dr. egyet. tanár véleménye szerint kiváló alkalicus sulfatus savanyú víz, mely a konyhasón, sziklón és ülfátokon, kívül figyelmet gerjesztő mennyiségben lithiumot is tartalmaz.

Az elemzés szerint a gyógyi víz az alkalicus sulfatus savanyú vizek közé tartozik. Főalkotó részei a nátrium bicarbónát, a ehlornátrium és a sulfátok. Emellett kevés kénhidrogént és nagymennyiségű szabad szén-savat tartalmaz.

Chémiai alkotásánál és a feloldott sók jelentékeny mennyiségénél fogva a gyógyi víz az értékes gyógyi-vizek közt foglal helyet. — Jónak bizonyult az emésztési zavarok, gyomorsavanyúság, gyomorhurut, gyomorégés, aranyeresbántalmak, alhasipozsga, sárgaság, vese és hólyaghurut eseteinek gyógykezelésénél, **kitűnő borviz.**

A nagyméltóságú magy. kir. Belügyminiszter 53931. sz. a. kelt magas rendeletével a gyógyi savanyúvíznek a „**gyógyforrás**” címet és jellegét megadta.

Üvege 20 fillér.

Üvegek cserébe elfogadtnak.
25 üveget házhoz szállítok 16 fillérért.

Vélemény.

A gyógyi gyógyforrás vizét a kezelésem alatt álló közkórházban kipróbáltam s azt találtam, hogy a gyomor-bántalmak némely alakjánál gyomorsavanyúság, továbbá vese-homok, vese-kövek esetében s a légeső szervek hurutos bajainál nyálka oldó hatásánál fogva előnnyel alkalmaztam.

Ipolyság, 1909. okt. 9-én.

Dr. Kovács Sebestény Endre
III. oszt. vaskoronarend tulajdonosa
kir. tanácsos.
Hontvárm. főorvosa, közkórházi igazgató.

Főraktár: **Deutsch Gyulánál Nyitrán**
a törvényszéki palota és a METEOR villanyszínházzal szemben. 181. 4-13.

Elhalálozás folytán egy 50 év óta fenálló kádár üzlet nagy vevőkörrel és teljes felszereléssel azonnal eladó.

Bőve bet Erzsébet-út 26. sz. 7. 1-3.

Meghívás.

A Nyitrai Népbank mint részvénytársaság 1910. évi január hó 30-án délelőtti 11 órakor városháztér 3. sz. székházában **XLI. rendes évi közgyűlést** tart, melyre a t. e. részvényesek tisztelettel meghívottnak.

Napirend:

1. Az igazgatóság évi jelentése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. A számadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása és a nyereség felosztása.
4. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság felmentése.
5. Az igazgatóság indítványai.
6. A 31. §. értelmében netán benyújtott indítványok tárgyalása.
7. A szavazatszedő és a jegyzőkönyvet hitelesítő bizottság kijelölése.
8. Ot igazgatósági tag megválasztása.

Figyelmeztetés! A mérleg és a felügyelő-bizottság jelentése az intézet helyiségében a jogosultak által megtekinthetők.

Alapszabályok kivonata:

6. §. Közgyűlésen való megjelenésre és szavazati joggal csak azon részvényes bír, aki az előző év végével, mint ilyen a részvénykönyvekben beírva volt, és ha ezen részvények a megtartandó közgyűlés előtt elismervény mellett az intézetnél letéteményezve lettek.

Ezen elismervények egyúttal belépti jegyül szolgálnak.

29. §. Közgyűlések alkalmával egyaránt minden részvényesnek egy szavazata van egy részvény után a 6. §. értelmében, mindazonáltal 10 szavazatnál többet egy egyleti tag sem összpontosíthat magában, akár saját nevében, akár mint megbízott.

Férjek, szülők nem szükségesnek külön meghatalmazást, gyámok azonban kinevezési okmányukat előmutatni tartoznak.

A szavazási meghatalmazásnak városhatóságilag hitelesítettnek kell lennie.

Társulatok és jogi személyek jogosult előjáróik (képviselőik) által gyakorolják a szavazati jogot.

31. §. Oly tárgyak, melyek a meghívásban nem említettek, vagy oly önálló indítványok, melyek legalább 8 nappal a közgyűlés előtt az igazgató tanáchoz írásban kellőleg indokolva be nem adtak, a közgyűlésen nem tárgyalhatók.

Kelt Nyitrán, 1910. évi január hó 5-én.

Az igazgatóság.

1-2.

Figyelmeztetés!

Felhívjuk a n. é. közönség figyelmét az intézetünknel létező **takarék biztosító** osztályra. Egy korona és csekély pótdíj heti befizetése ellenében, megélés esetén, a 15-ik év végén 1000 koronát fizet ki a nyitrai népbank. Ha pedig a befizető bármikor elhal törvényes örökösei, vagy az általa kijelölt kedvezményezett, 1000 koronát kap a haláleset igazolása után 30 napon belül. A jegyezhető legcsekélyebb befizetés hetenkint 1 korona a legnagyobb hetenkint 50 korona. — E befizetések alapján az intézet kölcsönöket is folyósít. — Részletes felvilágosítások az intézetben kaphatók.

Üzlet szerzők kerestetnek!

Nyitrai Népbank r.-társaság.

KRAMMER ADOLF ÉS FIAI CÉG

HID-UTCA 16. SZ. NYITRÁN TÓTHVILMOS-U. 39

Ajánlja legjobb minőségű

hordó- és palacksöreit

valamint dúsan felszerelt

épület-, tűzifa- és kőszén-raktárát.

162. 5-26.

HRONY ANTAL

okl. kőműves-mester és építési vállalkozó
NYITRÁN, III., UJ-UTCA.

Elvállal minden az építészeti és kőműves-szakmába vágó kisebb és nagyobb munkát úgy helyben mint vidéken; hidak építését a legújabb módszer szerint; beton és vasbeton-munkát és hidakat. **Költségvetéssel és tervekkel készséggel szolgálhat.**

6. 1-12.

WEIGL ANTAL

PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZÍTŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi

urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat,

cimadákat, biretumokat,

mucetumokat, bundákat

stb. izlésesen, pontosan és a legjutányosabb áron.

Vidéki rendeléseket pontosan és a lehető leggyorsabban eszközöl.

2. 1-52.

Hirdetések a „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ számára igen jutányos áron felvétetnek Nyitrán, Huszár István úr könyvkereskedésében, a hol a lapra is elő lehet fizetni.

Az 1896-iki ezredéves, az 1897-iki és az 1900-iki párisi világkiállításon kitüntetve.

Ajánlok téli finom vajkörtét, érik decemberben és januárban 5 kilós posta kosárban

gondosan csomagolva K. 3.— fillér árban az itteni postán feladva. — Tavalyi és ideai termésű zabori boromat megvételre ajánlom. Szíves megkeresésekre előnyös ajánlattal szolgálhatok.

PÉCSÉDE szőlőbirtokos és fűszerkereskedő NYITRA. 128. 17—52.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárik István

úri és női fodrász

Nyitrán, Tóth Vilmos-utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen megfelelő higiénikusan berendezett

díszes úri és női fodrász-termét.

Végez és raktáron tart mindennemű e szakmába vágó úri és női hajmunkát, úgymint hajbetétet, frizeteket, loknikat, frufrukat, egész és félpárokákat, hajfonatokat minden színben, női fésülést, haj- és szakálfestést, ugyiszintén tyúkszemvágást jutányos áron. 129. 17—52.

Vesz vágott és kifésült haját.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szükséges keféket, fésűket, hajport, bajuszkötőt, szivacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.

Nagy választék hajháló, hajbetét és kész hajfonatokban.

Szolid és pontos kiszolgálás!

■ ■

!! Legolcsóbb bevásárlási forrás !!

Meglepő olcsó árak!

FINOM SZINHÁZI CUKORKÁK !

Szebbnél-szebb bonbonierek, valódi Kugler-féle csokoládék és cukorkák

eredeti csomagolásban. Lindt és Gala Peter csokoládék, valamint különféle Dessert, Jour és teasütemények, bonbonok mindenkor legjobban beszerezhetők

a Poór-féle cukrászdában

NYITRA, Bottyán-u. 4. — GALGOCZ, Erzsébet-u. 7.

Farsangi fánk, kalács rendelésre olcsóbban készülnek mint otthon. Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek.

171. 7—52. Tisztelettel **K. POÓR M.**

Meglepő olcsó árak!

■ ■

!! Legolcsóbb bevásárlási forrás !!

Kitüntetve az „ORSZÁGOS IPAREGYESÜLET“ nagy ezüst érmével és dicséző oklevelével 1903.

SULGÁN ANDRÁS DIVATCIPÉSZ ÉS BÖRKERESKEDŐ
NYITRÁN, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 7. SZÁM.

A n. é. közönség figyelmét bátor vagyok felhívni az üzletemben kiállított saját készítésű, elsőrendű cipő gyártmányaimra. — Dacára a most mindenütt uralkodó drágaságnak, nagyban végzett bevásárlásaim folytán abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy elsőrendű

férfi divat cipőket 14 koronától 18 koronáig

női divat cipőket 12 koronától 18 koronáig

szállíthatok. — A n. é. közönség szíves pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

184. 3—0.

Sulgán Andás,
divat cipész és borkereskedő.

Himző-munkákra kiválóan alkalmas

Pfaff-varrógépeit

ajánlja **SZLÁVIK KONSTANTIN**
Nyitra, Plébánia-utca 4. szám.

A Pfaff-varrógépek — eltérőleg egyéb gyártmányoktól — **acél alkatrészekből** állanak az utolsó csavarig.

Erős anyagok feldolgozására, mint **ipari gépek** első helyen állanak. Tartósságuknál fogva hosszú időre szóló írásbeli jótállást biztosítok.

Javításokat elfogadok.
Arjegyzék ingyen.

Kiváló tisztelettel
Szlávik Konstantin,
mechanikus, optikus.

158. 9—10.

FELTŰNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

1. 52.

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.